

WHITEPAPER **Wim Boone**

Minder CO₂-uitstoot en meer energie-efficiëntie

Ambities, strategieën en masterplannen in Vlaamse bedrijven

Januari 2026

ingenium

MANAGEMENT SUMMARY

Vlaamse bedrijven staan onder toenemende druk om energie-efficiënt en CO₂-arm te werken. De EnergieBeleidsOvereenkomst (EBO) biedt daarvoor een kader, maar wordt vandaag vooral ervaren als administratieve verplichting. Toch groeit bij veel ondernemingen de ambitie om van naleving naar strategie te evolueren.

Gesprekken met bedrijven tonen dat de EBO structuur en discipline brengt, maar zelden inspireert tot innovatie. De echte vooruitgang ontstaat wanneer organisaties energiebeheer koppelen aan hun bedrijfsstrategie, innovatie en competitiviteit.

Om de EBO te laten uitgroeien tot een strategische hefboom, vragen bedrijven vier verbeteringen: minder administratie, meer samenhang met bestaande normen, meer zichtbaarheid en ruimte voor CO₂-neutraliteit.

Energiebeheer wordt zo een volwaardig strategisch thema — niet omdat het moet, maar omdat het loont.

1. INLEIDING

Ingenium voerde een 10-tal gesprekken met energie- en duurzaamheidsverantwoordelijken, technische directeurs en -managers in Vlaamse bedrijven uit verschillende sectoren (transport, voeding, ...) over de thema's energie-efficiëntie en CO₂-neutraliteit. Via deze gesprekken wilden we een beter antwoord krijgen op de volgende vragen:

- Wat zijn de huidige ambities van Vlaamse bedrijven op het vlak van CO₂-reductie en energie-efficiëntie?
- Via welke strategieën & masterplannen poogt men deze ambities te realiseren?
- Wat is de toegevoegde waarde van een EnergieBeleidsOvereenkomst (EBO)?

In deze whitepaper gaan we dieper in op de belangrijkste inzichten op basis van deze gesprekken:

- De ambities van de Vlaamse bedrijven die wij hebben gesproken gaan verder dan de wettelijke verplichtingen
- Vlaamse bedrijven zijn zoekende als het gaat over de manier waarop ze deze ambities het best kunnen realiseren
- Een EBO kan een middel zijn om de ambities te realiseren op voorwaarde dat je een EBO gebruikt als een middel om je te verplichten om na te denken over mogelijke strategieën om de ambities te realiseren en deze ook goed te onderbouwen en dus niet louter als een label om extern te kunnen communiceren

2. AMBITIES

Een EBO verplicht bedrijven om alle maatregelen met een terugverdientijd ≤ 5 jaar uit te voeren, jaarlijks te rapporteren en om elke 4 jaar een energieplan te laten auditeren. Ook dient er een energiezorgsysteem aanwezig zijn dat monitoring en opvolging garandeert.

Uit de gesprekken blijkt dat mbt de ambities, bedrijven significant hogere ambities hebben dan de louter wettelijke verplichtingen, zoals:

- Tot 50% CO₂-reductie tegen 2030 en CO₂-neutraliteit tegen 2050
- Energie-uitstoot per ton product reduceren met 10% tegen 2030
- Scope 1 directe uitstoot op de site zelf en scope 2 indirecte uitstoot door aangekochte energie te halveren tegen 2030

Daarnaast koppelen sommige bedrijven zich aan internationale kaders zoals het Science Based Targets Initiative SBTi. SBTi (Science Based Targets initiative) is een internationaal kader dat bedrijven helpt om wetenschappelijk onderbouwde klimaatdoelstellingen te bepalen in lijn met het 1,5°C-klimaatscenario.

Het toetst en valideert CO₂-reductietrajecten van bedrijven op basis van onafhankelijke criteria.

Bedrijven investeren in energie-efficiëntie en CO₂-reductie niet omdat die wordt opgelegd, maar omdat ze dit zien als een strategische hefboom om hun competitiviteit te verzekeren en/of te versterken.

Nogal wat bedrijven benadrukken dat ze niet houden van de “aankondigingspolitie” waarbij bedrijven loze slogans de wereld insturen mbt hun ambities op het vlak van CO₂-reductie en meer energie-efficiëntie. Sommige bedrijven willen pas extern communiceren als ze een concreet strategisch plan hebben, anderen willen zelfs pas communiceren als ze concrete resultaten kunnen voorleggen.

“Onze ambitie is niet om CO₂-neutraal te klinken, maar om het effectief te worden.”

3. STRATEGIE & MASTERPLANNEN

De bedrijven vertalen hun ambitie voor hogere energie-efficiëntie en lagere CO2-uitstoot naar een strategie waarin maatregelen daarvoor worden opgenomen. Waarbij uit de strategie een masterplan wordt opgemaakt dat deze maatregelen prioriteert in functie van hun bijdrage tot de doelstelling, de technische haalbaarheid en betaalbaarheid op basis van TCO.

Uit de interviews blijkt dat Vlaamse bedrijven wel duidelijke ambities hebben, maar zoekende zijn naar de beste manier om die ambities te realiseren. Ze twijfelen aan de volledigheid en kwaliteit van hun roadmap, missen interne expertise om structuur en prioriteit aan te brengen, botsen op beperkte resources, en ervaren dat externe ondersteuning vaak te weinig inspirerend of te technisch gefragmenteerd is. Administratieve lasten en een gebrek aan holistische, toekomstgerichte scenario's versterken deze onzekerheid. Bedrijven willen zekerheid dat hun plannen volledig, realistisch en toekomstbestendig zijn — maar vinden het moeilijk om dit vandaag zelfstandig te bereiken.

De meeste bedrijven die wij hebben gesproken doen een beroep op de interne expertise om bottom-up mogelijke initiatieven in kaart te brengen én te prioriteren. Op die manier ontstaat een programma van initiatieven. Deze initiatieven wil men dan als projecten aanpakken. Deze projecten worden opgevolgd en bijgestuurd door interne projectleiders en hun zelfsturende, lerende projectteams.

Tijdens de gesprekken gaven de bedrijven ons ook een inkijkje in de belangrijkste uitdagingen die men ondervindt bij het bepalen van de strategie en het uitvoeren van het masterplan:

- **Bedrijven zijn onzeker** over de volledigheid en kwaliteit van de voorgestelde strategieën; 'zien we niets over het hoofd', 'kloppen onze aannames wel', 'zijn dit wel de strategieën met de beste kosten-baten ratio'.

Onzeker ook over de voorgestelde volgorde & doorlooptijden en over de voorgestelde kosten en daartegenover staande inkomsten. Bedrijven willen hier meer zekerheid over door hun Strategie & Masterplan te laten doorlichten door een sterke Vlaamse partner die op basis van hun kennis en expertise de Strategie & het bijhorende Masterplan kan vervolledigen en/of corrigeren. Dit geeft antwoord op vragen zoals 'wat ontbreekt er nog' en 'wat is niet juist'.

"We willen zeker zijn dat we geen opportuniteiten over het hoofd zien — een frisse blik van experts kan helpen."

- **Onvoldoende interne resources** om alle projecten te realiseren, analyses te maken, plannen up-to-date te houden omdat teams te klein zijn, kennis verspreid zit en energieprojecten concurreren met operationele prioriteiten zoals groei.

“Vroeger hadden we te weinig ideeën, nu hebben we te weinig mensen om ze uit te voeren.”

- **Onvoldoende interne expertise** om structuur aan te brengen om hun ambities te verwezenlijken: gebrek aan methodiek om projecten te prioriteren, gebrek aan een kader om maatregelen te scoren, het missen van expertise voor scenario-analyse (bv. elektrificatie, e-boilers, warmtepompen) of om van een longlist naar een uitvoerbare shortlist van maatregelen te komen.
- **Administratieve druk:** audits en scans worden soms als weinig contextueel ervaren. Niet-contextueel in de zin dat de adviseur onvoldoende inzicht heeft in het specifieke proces of de site. Dit verhoogt de administratieve druk omdat bedrijven veel extra tijd moeten investeren om uit te leggen, te corrigeren en te motiveren waarom voorgestelde maatregelen niet werken.

“De kost is niet alleen de scan, maar ook de interne tijd die we verliezen.”

- Focus op korte termijn: beslissingsnemers willen ROI op korte termijn die kan concurreren met andere investeringsprojecten, zoals investeren in nieuwe productielijnen. Bedrijven kunnen de ROI van de projecten mbt CO2-reductie en/of meer energie-efficiëntie verbeteren door dankbaar gebruik te maken van de beschikbare subsidies, die evenwel snel aan het verdwijnen zijn.

Bedrijven stellen bijgevolg dat gerichte externe ondersteuning zowel qua resources als expertise wenselijke en zelfs noodzakelijk is om de ambities te kunnen realiseren, maar tegelijkertijd moet deze externe ondersteuning erop gericht zijn om op termijn ook de interne capaciteit en know-how op te bouwen.

Vanuit directies komt soms de vraag om een beroep te doen op partners met internationale ervaring. Sommige bedrijven waarschuwen dat deze internationale partners onvoldoende kennis hebben over de specifieke Vlaamse en/of Belgische context.

4. EBO ALS STRATEGISCHE HEFBOOM

In onze gesprekken hebben we de belangrijkste redenen om een EBO met de Vlaamse overheid af te sluiten, in kaart kunnen brengen

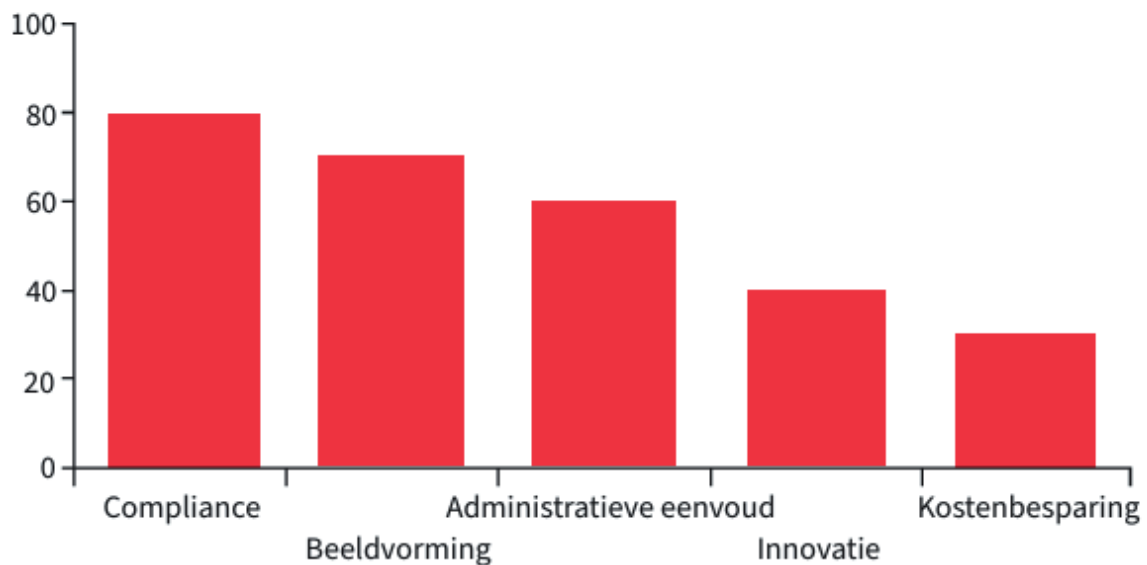
- **Compliance:** EBO is geen verplichting maar het zorgt er wel voor dat bedrijven anticiperen op toekomstige regelgeving zoals het hebben van een energiebeleid, het opzetten van een energiebeheersysteem en het zorgen voor betere data, analyses en rapportering. En daarnaast is er een synergie met verplichtingen die wel wettelijk zijn. Bedrijven die bijvoorbeeld onder ETS of ISO 50001 vallen, ervaren EBO als een logische aanvulling.
- **Corporate identity:** het versterkt onze identiteit omdat het onze kernwaarde “duurzaamheid” bekrachtigt, zowel wel naar externe (klanten, leveranciers, ...), als interne (Raad van Bestuur, medewerkers, ...) stakeholders. Al is dit veel minder dan vroeger een reden, want gezien slechts een heel beperkt aantal mensen weet waar EBO voor staat.

“EBO stopzetten zou het signaal kunnen geven aan onze belanghebbenden dat we de thema’s CO2-neutraliteit en energie-efficiëntie niet meer belangrijk vinden; en dit willen we natuurlijk te allen tijde vermijden”

- **Politiek:** hoewel secundair, zien bedrijven een voordeel in een goede relatie met de Vlaamse overheid.
- **Structuur:** EBO brengt structuur doordat bedrijven een vierjaarlijks energieplan moeten opstellen met maatregelen, prioriteiten en timing. Het verplicht tot jaarlijkse rapportering en opvolging, waardoor voortgang systematisch bewaakt wordt. Zo ook de bewaking van uitvoering van initiatieven die op de planning staan om uit te voeren de komende 4 jaren. Met daarin de voor de hand liggende initiatieven zoals bv. perslucht detectie
- **Discipline:** EBO houdt ons wakker omdat de manier van werken ons uitnodigt om elke 4 jaar na te denken over mogelijke strategieën om de ambities te realiseren en deze ook goed te onderbouwen gezien het plan door een Vlaams verificateur moet geaudit worden met feiten (energiedata); om interne verantwoordelijkheden scherp te stellen; om KPI's te koppelen aan klimaatdoelstellingen, ...
- **Kostenbesparing:** waar dit voorheen één van de drijfveren was, is dit nu veel minder of zelfs helemaal niet meer het geval. Zo kreeg je als EBO-bedrijf vroeger een korting op accijnzen of aardgasheffingen maar dit voordeel is ondertussen weggevallen. EBO levert wel indirect een kostenbesparing daar het verplicht om bedrijven rendabele maatregelen (ROI <5 jaar) uit te laten voeren.

- **Innovatie:** een beperkt aantal bedrijven gebruikt EBO als een uitnodiging om na te denken over minder voor de hand liggende initiatieven, terwijl bedrijven wel aangeven dat we EBO daar zeker voor zouden kunnen gebruiken. De EBO reikt zelf geen innovatieve initiatieven ter inspiratie van de bedrijven die een EBO met de Vlaamse overheid willen afsluiten. EBO nodigt bedrijven eigenlijk vooral uit om te beschrijven wat er al bestaat en om hierover te rapporteren.

Motivatie voor deelname aan EBO (in % bedrijven)

“De EBO houdt ons wakker, maar inspireert ons niet.”

Kortom, de belangrijkste redenen om een EBO af te sluiten van de bedrijven die wij hebben geïnterviewd, kunnen niet gelinkt worden aan hun ambitie en/of strategieën. EBO nodigt vooral uit om te beschrijven welke initiatieven het bedrijf zal nemen. EBO inspireert bedrijven niet of veel minder om nieuwe initiatieven te ontdekken.

5. CONCLUSIE

Uit de gesprekken blijkt dat Vlaamse bedrijven weliswaar bereid zijn om ook in de toekomst tijd en energie te investeren in EBO met de Vlaamse overheid, maar dat ze tegelijk een aantal verzuchtingen hebben:

1. Meer inspiratie

Niet alleen rapporteren over de reeds gekende initiatieven (platgetreden paden), maar ook de mogelijkheid bieden om nieuwe opportuniteiten te ontdekken. Bijvoorbeeld door inspirerende, vernieuwende, state-of-the-art voorbeelden uit andere bedrijven en sectoren aan te reiken.

2. Meer ruimte voor CO₂-neutraliteit

Vandaag focust de EBO sterk op energie-efficiëntie. Verificateurs bestraffen soms initiatieven die niet energiebesparend zijn, maar wel leiden tot minder CO₂-uitstoot.

3. Administratieve vereenvoudiging

Een eengemaakt kader met ISO 50001, ETS en SBTI zou de administratieve druk verlagen.

4. Betere communicatie en zichtbaarheid

Bedrijven zien geen imago- of merkwaarde in “EBO Vlaanderen”. Meer publieke erkenning zou de motivatie verhogen

Benieuwd hoe wij bovenstaande inzichten hebben vertaald in een aanbod voor bedrijven met sterke ambities op het vlak van CO₂-neutraliteit en energie-efficiëntie, neem dan vrijblijvend contact op met Ingenium voor een verkennend gesprek.

Bezoek www.ingenium.be/diensten of contacteer ons via info@ingenium.be

Deze whitepaper is gebaseerd op interviews met Vlaamse bedrijven uit de voedingssector (voorjaar 2025).

ingenium

Auteur: Wim Boone - Business Development Manager
Ingenium | www.ingenium.be | info@ingenium.be | +32 (0) 50 40 45 30